

“ไม่มี ไม่เชื่อ ไม่จบ”

การขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของรัฐ หากหน่วยงานปฏิเสธว่าไม่มีข้อมูลข่าวสาร แต่ผู้ขอไม่เชื่อจะทำอย่างไร?? พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. ๒๕๔๐ มีทางออกให้ค่ะ

นาย ก. มีหนังสือถึงผู้อำนวยการเขตพระนครขอข้อมูลข่าวสารการดำเนินกิจการของมูลนิธิพระศาสดาศรีศุภนันทิกเทพ ๕ รายการ นับแต่ก่อตั้งมูลนิธิจนถึงปัจจุบัน คือ ๑) รายงานการประชุมทุกครั้ง ๒) รายงานการประชุมสามัญประจำปี ๓) งบดุล ๔) บัญชีรายได้รายจ่าย และ ๕) รายงานการดำเนินกิจการ ซึ่งสำนักงานเขตฯ ปฏิเสธโดยให้เหตุผลว่า นาย ก. ไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง และไม่แจ้งวัตถุประสงค์ ประกอบกับเป็นข้อมูลส่วนบุคคล หากนาย ก. แสดงตนและความประสงค์ชัดเจนก็อนุญาตให้คัดสำเนาเฉพาะเอกสารรายการที่ ๑ , ๒ และ ๕ ส่วนรายการอื่นให้ยกคำขอ เนื่องจากเป็นข้อมูลที่แสดงถึงฐานะทางการเงินของบุคคลอื่นไม่ควรเปิดเผยตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ มาตรา ๑๕ นาย ก. จึงมีหนังสืออุทธรณ์ถึงประธานกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาขาสังคม การบริหารราชการแผ่นดินและการบังคับใช้กฎหมาย พิจารณาได้ข้อเท็จจริงว่า นาย ก. เป็นสมาชิกสมาคมศรีสุริยงสภา ประเภทสามัญเป็นเวลา ๓๕ ปี สมาคมนี้นี้เกี่ยวข้องกับมูลนิธิพระศาสดาฯ เพราะรายได้ของสมาคมมาจากการบริจาคเงินของสมาชิก และมูลนิธิพระศาสดาฯ ได้ใช้จ่ายเงินของสมาคมโดยเงินจะถูกเก็บไว้ในชื่อของสมาชิกเพียง ๔ - ๕ คนเท่านั้น ตั้งแต่ก่อตั้งมูลนิธิไม่เคยแสดงงบดุลบัญชีให้สมาชิกทราบเลย นาย ก. จึงต้องการข้อมูลเพื่อตรวจสอบการใช้จ่ายเงิน

ผู้แทนสำนักงานเขตพระนครชี้แจงว่า ตามกฎกระทรวงการจัดตั้งมูลนิธิกำหนดให้มูลนิธิต้องรายงานผลการประชุมทุกครั้งและผลการดำเนินกิจการในรอบปีนั้นให้นายทะเบียนซึ่งสำนักงานใหญ่ของมูลนิธินั้นตั้งอยู่ภายในเดือนมีนาคมของทุกปีเพื่อตรวจสอบว่ามีการดำเนินการเป็นไปตามข้อบังคับหรือไม่ เมื่อใกล้ถึงกำหนดที่ต้องรายงานสำนักงานเขตฯ จะมีหนังสือแจ้งมูลนิธิที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบทราบ แต่ในทางปฏิบัติมีมูลนิธิจำนวนมากไม่รายงานซึ่งกฎกระทรวงไม่ได้กำหนดโทษไว้ แต่หากสันนิษฐานได้ว่ามูลนิธินั้นไม่มีการดำเนินกิจการ นายทะเบียนสามารถรวบรวมหลักฐานสั่งสอบและรายงานศาลให้มีคำสั่งยกเลิกมูลนิธินั้นได้ กรณีมูลนิธิพระศาสดาฯ จัดส่งรายงานของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับงบการเงินเพียงครั้งเดียว คือ งบรายได้ - รายจ่ายปี ๒๕๔๒ และรายงานการประชุมมูลนิธิฯ ครั้งที่ ๒/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๔๘ เท่านั้น ส่วนข้อมูลที่นาย ก. ยื่นขอขึ้น เบื้องต้นสำนักงานเขตฯ ยังไม่ได้ตรวจสอบว่ามีอยู่ครบถ้วนหรือไม่ แต่เห็นว่า เอกสารรายการที่ ๑ , ๒ และ ๕ เฉพาะส่วนที่ไม่กระทบต่อบุคคลอื่น ๆ เป็นข้อมูลที่เปิดเผยได้ ซึ่งหลังจากตรวจสอบแล้วจึงพบว่า มีข้อมูลรายการที่ ๑ ส่วนรายการที่ ๒ และ ๕ ไม่มี รายการที่ ๓ และ ๔ เป็นข้อมูลที่แสดงถึงฐานะทางการเงินของนิติบุคคลจึงไม่ควรเปิดเผย

คณะกรรมการวินิจฉัยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารฯ พิจารณาเห็นว่า ข้อมูลตามอุทธรณ์ ๕ รายการนั้น สำนักงานเขตฯ มีอยู่ในความครอบครองเพียง ๓ รายการเท่านั้น คือ รายการที่ ๑ , ๓ และ ๔ ซึ่งเป็นข้อมูลที่มูลนิธิต่าง ๆ ต้องรายงานต่อนายทะเบียนอยู่แล้วจึงไม่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดที่ไม่อาจเปิดเผยได้ตามมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ ประกอบกับผู้อุทธรณ์มีส่วนเกี่ยวข้องกับมูลนิธิฯ และต้องการนำข้อมูลไปตรวจสอบ ดังนั้น จึงเห็นควรเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้ผู้อุทธรณ์ทราบได้ ทั้งนี้ เพื่อความถูกต้องและความโปร่งใสของมูลนิธิฯ และสำนักงานเขตฯ ด้วย ส่วนข้อมูลรายการที่ ๒ และ ๕ ที่สำนักงานเขตฯ แจ้งว่าไม่มีอยู่ในความครอบครองหากผู้อุทธรณ์ไม่เชื่ออาจใช้สิทธิร้องเรียนต่อคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ เพื่อให้คณะกรรมการฯ เข้าไปตรวจสอบความมีอยู่ของข้อมูลตามมาตรา ๓๓ ได้อีกทางหนึ่งได้

จะเห็นได้ว่าการขอข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานรัฐนั้น แม้จะได้คำตอบว่าข้อมูลข่าวสารไม่มีอยู่ในความครอบครองก็ไม่ใช่ว่าทำให้สิทธิของคุณจบลงแค่นั้นนะค่ะ เพราะหากคุณไม่เชื่อคุณยังสามารถใช้สิทธิร้องเรียนตามมาตรา ๑๓ ประกอบมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารฯ ได้ค่ะ โดยยื่นที่สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำเนียบรัฐบาล ดุสิต กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐

